

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Grundvands- redegørelse i kommuneplanen

Helga Ejskjær

Natur & Miljø 2019 konferencen

Nyborg Strand, 27. maj 2019

Indhold

1. Nationale interesser (tværministeriel opgavevaretagelse)
2. Myndighedsregulering og Miljøstyrelsens myndighedsvaretagelse
3. Sagspraksis i Miljøstyrelsen
4. anbefalinger fra Miljøstyrelsen

Af Erhvervsstyrelsens hjemmeside fremgår:

Hvert fjerde år offentliggør erhvervsministeren en oversigt over nationale interesser. Oversigten sammenfatter de gældende krav til kommunernes planlægning.

Med den moderniserede planlov fra juni 2017 er de nationale interesser, blevet fokuseret til fire nationale interesseområder:

1. Vækst og erhvervsudvikling
2. **Natur- og miljøbeskyttelse**
3. Kulturarvs- og landskabsbevarelse
4. Hensyn til nationale og regionale anlæg.

Den nye oversigt over nationale interesser til brug for kommunernes planlægning er offentliggjort og gældende fra den 1. marts 2018.

Nationale interesser (tværministeriel opgavevaretagelse)

Varetagelsen af de nationale interesser er tværministeriel.

Erhvervsstyrelsen har den koordinerende rolle i medfør af planloven.

Miljøstyrelsen er ressortmyndighed for følgende nationale sektorinteresser:

1.3 Risikovirksomheder

2.1 Naturbeskyttelse og – genopretning

2.2 Grundvand

2.4 Skovrejsning

2.5 Kulturarv og landskab

3.1 Landskab og geologi

4.5 Affalds – og deponeringsanlæg samt biogasanlæg

Nationale interesser

Fra Erhvervsstyrelsens ”Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen”, fra 2018 fremgår på side 10 - 11:

”Det er en national interesse at sikre **rent og rigeligt drikkevand**, og at den danske drikkevandsforsyning i dag og fremover er baseret på rent grundvand, der som udgangspunkt alene kræver en simpel vandbehandling.

Grundvandsdannelsen sker over årtier, så hvis grundvandet først er blevet forurenet, kan det tage lang tid, inden grundvandet atter er rent. Derfor er **forebyggelse og indsats ved kilden** afgørende for at sikre drikkevandsressourcen i fremtiden.

Grundvandsressourcerne for den nuværende og fremtidige drikkevandsforsyning inden for **områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), og indvindingsoplande** til almene vandforsyninger uden for disse skal dække det nuværende og fremtidige behov for vand af drikkevandskvalitet.

OSD og indvindingsoplande til almene vandforsyninger udenfor OSD udgør kernen i den målrettede grundvandsbeskyttelse og betragtes som strategiske indvindingsområder, **hvis beskyttelse kommunerne skal varetage i deres fysiske planlægning”**.

Nationale hensyn, som skal varetages i den kommunale planlægning

2.2.1

at kommunen i sin kommuneplanlægning skal **friholde områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD** for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet. Forbuddet gælder ikke arealer, der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper og anlæg (bek. nr. 1697 af 21. december 2016, § 2, stk. 1) (ansvarlig myndighed: Miljøstyrelsen),

2.2.2

at kommunen skal **friholde boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyninger** for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører øget fare for forurening af grundvandet (bek. nr. 1697 af 21. december 2016, § 2, stk. 1) (ansvarlig myndighed: Miljøstyrelsen),

2.2.3

at hvis kommunen **fraviger forbuddene**, skal den udarbejde en **grundvandsredegørelse** til kommuneplanen eller kommuneplantillægget. Kravet om grundvandsredegørelse gælder også ved ændring af arealanvendelsesbestemmelserne i eksisterende kommuneplanrammer, når dette mulig gør planlægning for en arealanvendelse for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Redegørelsen skal godtgøre, at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for placeringen, at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig, og at faren for forurening af grundvandet kan forebygges (bek. nr. 1697 af 21. december 2016, § 2, stk. 2) (ansvarlig myndighed: Miljøstyrelsen).

Grundvand

Nationale interesse

Formål: Den nationale interesse grundvand:

Det er en national interesse at sikre rent og rigeligt drikkevand, og at den danske drikkevandsforsyning i dag og fremover er baseret på rent grundvand, der som udgangspunkt alene kræver en simpel vandbehandling.

Værktøj: Grundvandsredegørelsen:

Grundvandsredegørelsen skal have særligt fokus på det eller de relevante områder, som er udlagt i kommuneplanen, så offentligheden og andre myndigheder har **mulighed for at se den konkrete planlægning, og vurdere den eventuelle risiko for forurening**, den medfører, i forhold til grundvandssårbarheden og beskyttelsesbehovet.

I praksis kan det ske ved, at **grundvandsredegørelsen vedlægges som bilag til planforslaget**, hvor planforslaget indeholder et afsnit om den aktuelle planlægning med henvisning til grundvandsredegørelsen.

Myndighedsregulering

Bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 - med virkning fra 1. januar 2017:

§ 1

Formål: Sikre, at kommuneplanlægningen bidrager til at forebygge fare for forurening af grundvandsressourcen inden for OSD og indvindingsoplande (IOL).

§ 2 stk. 1

Hovedregel 1: Friholde OSD og IOL til almene vandforsyninger uden for disse for *virksomhedstyper eller anlæg*, der medfører *en væsentlig fare for forurening* af grundvandet.

- Undtagelse 1: Arealer der allerede er udlagt i kommuneplanen for disse virksomhedstyper eller anlæg.

Hovedregel 2: Friholde afgrænsede BNBO til almene vandforsyninger for udlæg af nye arealer til en *arealanvendelse*, der medfører *øget fare for forurening* grundvandet.

Myndighedsregulering

Vejledning om krav til kommuneplanlægning inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse (nr. 9320 af 31/03/2017)

Generelt om redegørelseskrav – vejledningens afsnit 4.

Når kommunen planlægger for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, (jf. virksomhedsliste og anlæg i bilag 1), eller

Når kommunen planlægger for udlæg af nye arealer til en arealanvendelse, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet inden for afgrænsede BNBO.

Der er dermed *ikke* krav om at udarbejde en grundvandsredegørelse, hvis arealanvendelsen ikke medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet - eller en øget fare inden for boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Fra vejledningens afsnit 4.4.3 fremgår dog følgende:

”Ønsker en kommune eksempelvis at friholde sårbare områder for **arealanvendelse**, der **ikke er omfattet af forbuddet** i nærværende bekendtgørelse, **men som ud fra en kommunal vurdering ikke er ønskværdig**, er det de almindelige regler efter planloven for at varetage grundvandshensynet i planlægningen, der er gældende.

Det vil sige, at hvis der opstår en situation, hvor **en kommune ud fra en konkret vurdering af hensyn til grundvandet finder det hensigtsmæssigt helt at friholde sårbare områder for byudvikling**, herunder også boliger eller aktiviteter, som ikke fremgår af bilag 1 ”virksomhedsliste og anlæg”, **har kommunen kompetencen til dette i medfør af planloven”**.

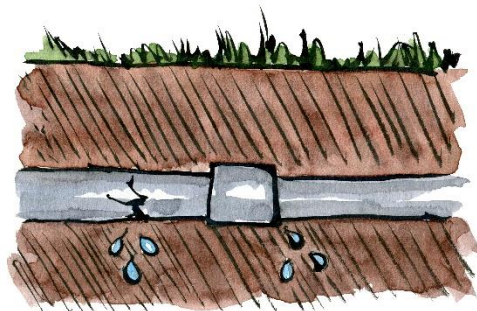

Redegørelseskrav til grundvandsredegørelsen/supplerende grundvandsredegørelse:

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016, at såfremt virksomhedstyper og anlæg i planområdet medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet, skal det i en grundvandsredegørelse være godtgjort, jf. bekendtgørelsens § 2 stk. 2:

- at der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse,
- at lokalisering uden for de nævnte områder er undersøgt og ikke fundet mulig,
- at faren for forurening af grundvandet kan forebygges.

Tilsvarende redegørelseskrav gør sig gældende, hvis der sker udlæg af nye arealer i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor arealanvendelsen medfører en øget fare for forurening af grundvandet.

Myndighedsregulering

Miljøstyrelsens vejledende indhold til grundvandsredegørelsen omfatter bl.a.:
(eksempler fra vejledningens afsnit 4.4.2.)

Omfatte alle kommunens OSD og indvindingsoplande og bymønstret.

Præsentere opdaterede kort, som viser beliggenhed af OSD, indvindingsoplande, NFI, SFI, BNBO samt de planlagte arealer.

Nye arealudlæg ved BNBO og særligt faren for forurening med organiske mikroforureninger, herunder pesticider.

Grundvandsressourcens størrelse, naturlige beskyttelse og kvalitet i forhold til naturligt forekommende og evt. miljøfremmede forurenende stoffer.

Vurdere forsyningssituationen i kommunen og sammenhæng til kommunens forsyningsplan, fx i forhold til at sikre en tilstrækkelig grundvandsdannelse.

Vurdere forholdet til indsatsplaner i forhold til grundvandsbeskyttelse.

Differentiere indenfor NFI, SFI, områder med stor grundvandsdannelse og knap grundvandsressource, fx grundvandets kvantitative tilstand.

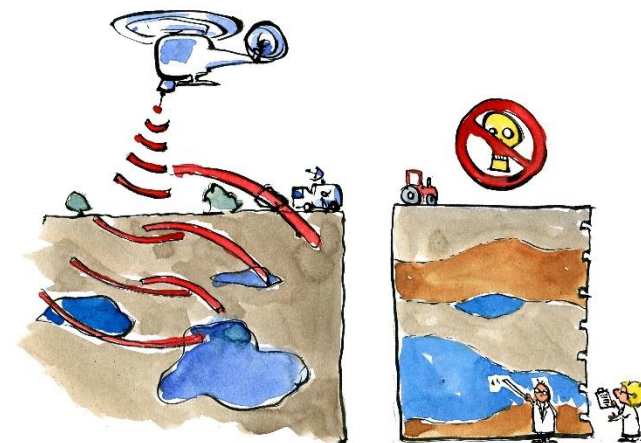
Myndighedsregulering

Miljøstyrelsens grundvandskortlægning: Udpeger boringsnære beskyttelsesområder (BNBO):

Den seneste bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer ([BEK nr. 1420 af 28/11/2018](#)) trådte i kraft 1. januar 2019. Som noget nyt i denne bekendtgørelse udpeger Miljø- og fødevareministeren boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) til almene vandforsyningsboringer.

- Bekendtgørelse nr. 1420 af 28. november 2018 er den første bekendtgørelse i medfør af vandforsyningsloven, som lovhjemler BNBO i en *udpegningsbekendtgørelse*.
- Bekendtgørelse nr. 1697 af 21. december 2016 er den første bekendtgørelse i medfør af vandforsyningsloven, som lovhjemler BNBO i *kommuneplanlægningen*.

Øget fokus på beskyttelse af BNBO i 2019:

Miljø – og fødevareministeren sendte den 11. marts 2019 et brev til landets borgmestre om tillægsaftalen fra 11. januar 2019 til ”Aftale om pesticidstrategi 2017 – 2021”.

Af brevet fremgår bl.a., at kommunerne frem til og med 2022 skal gennemgå alle BNBO på landbrugsjord og **BNBO på øvrige arealer**, hvor der anvendes **pesticider til erhvervsmæssige formål**.

Tillægsaftalen skal sikre, at risikoen for nedsivning af pesticider i BNBO nedbringes.

Læs mere på: www.mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/grundvand/boringsnaere-beskyttelsesomraader/

I [vejledningen](#) (nr. 9320 af 31/03/2017) til bekendtgørelsen fremgår et bilag 1 over virksomheder og anlæg, som udgør en væsentlig fare for forurening af grundvandet.

Listen er ikke udtømmende.

Kriterier til udvælgelse af de forskellige virksomheder og anlægstyper er begrundet i deres oplag, håndtering, anvendelse eller produktion af mobile stoffer, dvs. forureningskomponenter, der på grund af manglende binding, nedbrydning eller omdannelse kan udvaskes til grundvandet, jf. afsnit 4.2. i vejledningen.

Nye typer virksomheder og anlæg dukker frem i takt med samfundsviklingen Disse kan kommunen vurdere ud fra ovennævnte kriterier.

Biogasanlæg og solcelleanlæg (samt boliger) indgår ikke længere på listen fra 1. januar 2017, som en del af den type arealanvendelser, som fordrer en grundvandsredegørelse, medmindre kommunen vurderer dette lokalt.

Vejledningens bilag 2 giver eksempler på tekniske tiltag.

Revision af grundvandsredegørelse (vejledningens afsnit 3.5.1.)

Hvis der fremkommer ny viden om grundvandsforholdene, er det kommunens ansvar som planmyndighed at vurdere, om grundvandsredegørelsen skal opdateres, så den fortsat udgør et fyldestgørende grundlag for kommuneplanlægningen.

Det kan f.eks. ske i forbindelse med en kommuneplanrevision.

Miljøstyrelsen varetager det statslige tilsyn med de nationale interesser i Erhvervsstyrelsens oversigt – herunder den nationale interesse grundvand:

Såfremt kommunen i sit forslag til sin kommuneplanlægning ikke varetager den nationale interesse grundvand, kan Miljøstyrelsen:

- anmode Erhvervsstyrelsen om at fremsætte en statslig indsigelse, når det handler om forslag til kommuneplaner eller kommuneplantillæg.
- selv fremsætte en statslig indsigelse, når det handler om forslag til lokalplaner.

Sagspraksis i Miljøstyrelsen:

Miljøstyrelsens hovedsagsprincip i forhold til kommuneplanforslag:

Miljøstyrelsen indgår i dialog med kommunen for så vidt muligt at imødekomme en eventuel statslig indsigelse inden for rammerne.

To typiske overordnede løsninger for kommunen:

- *Arealanvendelsen ændres (fx tage en olietank ud af rammearealet)*
- *Grundvandsredegørelse eller supplerende grundvandsredegørelse udarbejdes til det pågældende rammeareal / planforslag.*

Statslige indsigelser:

Miljøstyrelsen deltager efter behov i møder med den respektive kommune hos Erhvervsstyrelsen, sammen med øvrige relevante statslige sektormyndigheder, jf. nationale interesser.

Miljøstyrelsen meddeler Erhvervsstyrelsen, hvad der til for, at en statslig indsigelse frafalder. Dette får kommunen herefter til kommentering.

Kommunen fremsender i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens mødenotat ændringer til planforslaget, inden den offentlige høringsfrist udløber.

Miljøstyrelsen meddeler, på baggrund af kommunen fremsendte ændringer, til Erhvervsstyrelsen, om indsigelsen kan frafalder - eller fastholdes.

I mellemtiden vejleder Miljøstyrelsen gerne kommunen om ændringerne.

Anbefalinger fra Miljøstyrelsen

Nedenstående punkter anbefaler Miljøstyrelsen på baggrund af sin erfaring med det statslige tilsyn, at kommunen indarbejder i sine planforslag.

Uddrag fra Miljøstyrelsens brev til kommunerne 20. september 2017:

1. Oplysning om, hvorvidt der allerede er udarbejdet en grundvandsredegørelse og i så fald, om denne er vedhæftet til kommuneplanforslaget.
2. Oplysning om, hvorvidt der allerede er udarbejdet en supplerende grundvandsredegørelse og i så fald, om denne er vedhæftet til kommuneplanforslaget.
3. Angivelse af, om en grundvandsredegørelse eller supplerende grundvandsredegørelse ikke vurderes at være relevant, gerne med en begrundelse.
4. Præsentation af kortbilag som viser udlagte erhvervsområder i OSD og indvindingsoplande.

Miljøstyrelsens anbefalinger:

5. Præsentation af kortbilag, som viser ny eller ændret arealanvendelse i OSD og indvindingsoplande.
6. Præsentation af kortbilag, som viser udlæg af nye arealer inden for boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), med angivelse af planlagt arealanvendelse.
7. Angivelse af, om der i forhold til forrige planperioder er tilføjet rammearealer, samt om rammearealer er taget ud, udvidet eller har fået ændrede rammebestemmelser.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et notat af den 20. september 2017, der omhandler forholdet mellem bilag 1 "Virksomheder og tekniske anlæg" i vejledningen og miljøklasse 1-7 af rammearealer til erhverv udlagt i planforslag.

Beskrivelse af miljøklasser i forhold til, hvilken type erhverv, som kan udgøre en grundvandsforurening, er ikke entydig.

Miljøstyrelsen får ny adresse 3. juni 2019

Miljøstyrelsen flytter den 29. maj 2019 fra:

Miljøstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

- Ny adresse den 3. juni 2019:

Miljøstyrelsen
Tolderlundsgade 5
5000 Odense

Vandforsyning træffes stadig på: vandforsyning@mst.dk

Læs mere på: www.mst.dk/kommuneplanlaegning

Tak for opmærksomheden

